

ŁODZIANIN

ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Redakcja i Administracja: Łódź—Al. Kościuszki Nr. 29 tel. 100-99
Redaktor przyjmuje od godz. 17—19 Rękopisy nie zwraca się. Administracja czynna od godz. 9 do 15 i od 17 do 19. Konto w Banku Spółem, oddział w Łodzi 40
Wydawca, Łódźki O.N.R. P.P.S. Redaktor Wincenty STAWIŃSKI

Rok XXI — № 348
Czwartek 8 Grudnia 1938
Cena numeru 10 gr.

Warunki prenumeraty: w Łodzi z odnośnikiem do domu zł. 2.50 miesięcznie, na prowincji zł. 3. za zmianę adresu gr. 50 Cena ogłoszeń: Za wiersz 1 milimetry przez jedną szpaltę (na stronie 6 szpalt) w teście gr 50. zwykłe gr. 40. Nekrologi do 100 mm. gr. 20, powyżej 100 mm gr. 30. Drobne za wyraz gr. 15 Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Dziś wznowienie sesji Parlamentu francuskiego Atak socjalistów na Rząd p. Daladiera

Wznowienie sesji parlamentu francuskiego nastąpi dziś we czwartek, dnia 8 b. m. W kuluarach liczą się z ostrą opozycją socjalistów w stosunku do premiera Daladiera.

Stronnictwo socjalistyczne przeprowadziło we wtorek pierwszy atak na premiera na posiedzeniu komisji finansowej. Na posiedzeniu tym został zgłoszony wniosek przez socjalistów, aby komisja finansowa Izby podjęła u premiera kroki w sprawie uchylecia zarządzeń karnych w stosunku do urzędników i robotników państwowych, którzy wzięli udział w próbie generalnego strajku we środę, dn. 30-go ub. m.

Komisja finansowa stanęła jednak na stanowisku formalnym, że nie może zajmować się zagadnieniami o charakterze czysto politycznym, nie pozostającymi w żadnym związku z dyskusją nad preliminarzem budżetowym na rok 1939.

We wtorek o godz. 23-ej odpłynął z Hawru via Cherbourg do Nowego Jorku parowiec „Paris”. Pa-

sażerowie wsiądą na pakład parowca dopiero w Cherbourgu. Załoga statku składa się z 659 ludzi, w tej liczbie 42 oficerów i 437 ludzi zwykłej załogi, oraz 2 oficerów i 178 marynarzy marynarki wojen-

nej. Liczba pasażerów wynosi przeszło 500. Parowiec „Normandie”, który zo stał unieruchomiony z powodu strajku, ma odpłynąć w dniu 17 grudnia.

Zwycięstwo gen. Franco w Hiszpanii byłoby groźbą dla bezpieczeństwa Francji

Delbos ostrzega Francję przed przyznaniem faszystom praw wojujących

B. minister spraw zagranicznych Francji, Yvon Delbos, w rozmowach na temat ostatnich rozmów francusko - brytyjskich, opublikowanych w „Depeche de Toulouse” pisze na temat Hiszpanii:

„Żądają od nas, abyśmy pomogli zwyciężyć generałowi Franco, to znaczy uzależnić Hiszpanię od Italii, która wtedy będzie mogła rządzić naszymi drogami komunikacyjnymi.

„W sprawie Hiszpanii lepiej byłoby położyć kres wszelkim nieporozumieniom i oświadczyć publicznie, że Francja i Anglia trzymają się planu Komitetu w Londynie z lipca r. b. Gdyby prawo strony wojującej, t. zn. możliwości o-

Wojna w Chinach

kosztować będzie Japonię w r. 1939 przeszło 6 miliardów

Jak donosi komunikat chiński, na centralnym froncie, w prowincjach: Hunan, Hopej i Szansi, panuje względny spokój.

Japończycy zajęci są przegrupowaniem wojsk, zaś w rejonie Joczau wzmacniają swe pozycje, budując mocne fortyfikacje.

Według obliczeń dowództwa

chińskiego, na centralnym froncie siły japońskie wynoszą 15 dywizji, razem ponad 300.000 żołnierzy.

Na południowym froncie trwają ożywione walki. Japończycy dwa razy usiłowali wysadzić w okolicy Samszui i pod Sidzian desant, przetransportowany na specjal-

nych szybkich łodziach motorowych, lecz oba razy desant został wyparty przez Chińczyków z powrotem na statki.

Budżet japoński na rok 1939 został ostatecznie ustalony na 8.694.752.000 jenów.

Z tej sumy 5 miliardów przeznaczono na wydatki, związane z wojną w Chinach. Z pozostałej części budżetu przeszło miliard przypada na ministerium wojny i marynarki, 100 milionów na „obronę ideologiczną”, 278 milionów na ministerium łączności, 291 milionów na sprawy wewnętrzne i t. d.

Przed wojną z Chinami budżet japoński wynosił nie wiele ponad dwa miliardy.

Pod przewodnictwem cesarza odbyła się konferencja, w której wzięli udział premier ks. Konoe, minister spraw zagranicznych Arifata oraz ministrowie resortów wojskowych. Konferencja powzięła decyzję w sprawie utworzenia „centralnego urzędu dla spraw wschodnio - azjatyckich”. Urząd ten będzie posiadał swe agendy w Japonii, Chinach i Mandżurii.

Po trwającej kilka tygodni bezczynności, lotnicy chińscy dokonali nalo.u na Anking, nad Yangtse, gdzie obrzucili bombami lotnisko japońskie.

Na frontach hiszpańskich

Komunikat głównej kwatery wojsk gen. Franco wydany w nocy z wtorku na środę donosi, że lotnictwo faszystowskie zbombardowało szereg obiektów wojskowych w miejscowościach Altura i

Gatova oraz magazyny wojskowe w porcie barcelońskim. W Barcelonie w kilku punktach miasta wybuchły pożary. Dwa nieprzyjacielskie samoloty myśliwskie zostały zestrzelone.

Eden odwiedzi Roosevelta

Prezydent Roosevelt na zapytanie jednego z dziennikarzy podczas konferencji prasowej w Białym Domu czy przybyły min. spraw zagranicznych W. Brytanii Eden odwiedzi go podczas swego pobytu w Stanach Zjednoczonych, oświadczył, iż będzie rad go widzieć u siebie, chociaż

nie jest przygotowany żaden program wizyty byłego ministra spraw zagranicznych Anglii. Roosevelt wyraził przypuszczenie, iż Eden odwiedzi go podobnie jak i inni członkowie parlamentu angielskiego, odwiedzający Stany Zjednoczone.

Przesilenie w Belgii -Socjaliści głosowali przeciwko Rządowi Spaaka

Podczas wtorkowego głosowania nad wnioskiem zaufania dla Rządu Spaaka w belgijskiej Izbie Deputowanych za wnioskiem wypowiedziało się: 56 posłów ze stronnictwa katolickiego, 19 liberałów, 17 rexiistów i 18 socjalistów. Przeciwko wnioskowi głosowało: 38 socjalistów, 4 liberałów i 7 komunistów. Od głosu powstrzymało się: 5 socjalistów, 1 rexiista i 15 nacjonalistów flamandzkich.

Po głosowaniu w Izbie Deputowanych premier Spaak odmówił udzielania jakichkolwiek wyjaśnień i udał się do zamku Laeken na konferencję z królem. Ponieważ większość socjalistów odmówiła Rządowi zaufania, uważają tu za rzecz prawdopodobną, że ministrowie socjalistyczni zmuszeni będą ustąpić, co wywoła poważne przesilenie, mogące spowodować nawet rozwiązanie parlamentu. (PAT.).

Kolejarze...

Dzisiaj nasz Z. Z. K. (Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych Rz. P.) obchodzi dwudziestolecie swojej pracy w Polsce Niepodległej.

W WARSZAWIE odbędzie się uroczysta Akademia (za zaproszeniami) o g. 11 r. w sali Domu Z. Z. K. przy ul. Czerwonego Krzyża 20. Akademia przygotowana jest nie tylko s'aranie, ale w myśl planu PRAWDZIWIE ARTYSTYCZNEGO. Powitamy też znowu w stolicy orkiestrę Z. Z. K. z Nowego Sącza. W Akademii wezmą udział artyści polscy ze St. Jaraczem na czele.

Redakcja „KOLEJARZA - ZWIĄZKOWCA” wydała naprawdę wspaniałą numer jubileuszowy. Numer ten omówimy osobno, bo zasługuje on na to w całej pełni. Zasługuje i ze względu na treść, i ze względu na układ, na wykonanie technicz-

ne, na planowe i przemyślane ujęcie wszelkich zagadnień naszego ruchu kolejjarzy.

Ten NASZ RUCH KOLEJARZY — to własna karta osobna w dziejach Polski i w dziejach Socjalizmu polskiego. Zapisali tę kartę „szare” wysiłki codzienne tysięcy ludzi, zapisali ją oliary nieraz krwawe, zapisali czyny masowe podczas wielkich strajków w imię Niepodległości i Wolności; zapisali tę kartę TWARDY WYTRWANIE przy sztandarze wtedy, kiedy załamywali się ludzie słabi.

To też dzisiaj, w dniu uroczystości jubileuszowych kolejjarzy zorganizowanych od lat dwudziestu w Z.Z.K. — z nimi jest SERCE całej Polski Pracującej, całej Polski Pracującej miast i wsi.

M. NIEDZIAŁKOWSKI

Strajk w kopalni srebra

Z Mexico City donoszą, że w największej kopalni srebra na świecie w miejscowości Pachuca w Meksyku wybuchł strajk. Sytuacja jest bardzo napięta. 60 obywateli angielskich oraz 150 o-

bywateli amerykańskich, przeważnie kobiet i dzieci, opuściło, w obawie rozruchów, miejscowość Pachuca, która jest głównym miastem stanu Hidalgo.

Obrona Południowej Afryki

Z Capetown donoszą, że fortyfikacje nadbrzeżne w porcie Durban (Pd. Afryka) będą poważnie rozbudowane. W pierwszym rzędzie zostaną wzniezione umocnienia artyleryjskie. Poza tym będzie u-

tworzone wielkie lotnisko i zostaną przeprowadzone dwa kanały, a koryto rzeki będzie zmienione. Nowe lotnisko ma powstać w nie wielkiej odległości od dotychczasowego portu lotniczego.

Samoloty polskie w międzyn. salonie lotniczym w Paryżu

Upiór z Yorkshire

Jak wiadomo z depesz, w hrabstwie Yorkshire grasuje jakiś osobnik, który napada na samotne kobiety i brzytwa je rani. Na zdjęciu dwie kobiety poranione brzytwami.

Najlepszy podarek na gwiazdkę —

książeczka premiowa PKO V-ej serii

Co 3 miesiące PKO losuje kilkaset złotych premie między posiadaczy książeczek premiowych PKO V-ej serii. Wkładka miesięczna — 5 złotych, po 114 miesiącach — PKO wypłaca kapitał 600 złotych, a nawet przy wylosowaniu końcowej premii za wyrwalność w oszczędzaniu — zł 1000.

Sami przyznają się do nadużyć

Gauleiter Karyntii, Klausner, za powiedział w mowie swojej, wygłoszonej w Celowcu, że partia na rodowo — „socjalistyczna” przystąpi do wykluczenia ze swych szeregów tych wszystkich członków, którzy nadużywają przynależności partyjnej do wzbogacenia się osobistego. (PAT).

Jak podaje agencja Havasa, podpisanie deklaracji francusko-niemieckiej nastąpiło we wtorek po południu w gmachu ministerium

Francusko-niemiecka deklaracja „Uroczyste uznanie granic”

spraw zagranicznych. Deklarację podpisali ministrowie Bonnet i von Ribentropp. Agencja przypomina, że idea tej deklaracji zrodziła się w czasie spotkania ambasadora François Poncet z kanclerzem Hitlerem w Berchtesgaden w połowie października r. b. Gabinet londyński udzielił projektowi temu pełnej aprobaty i zachęcił Rząd francuski do zbliżenia i pacyfikacji stosunków francusko-niemieckich. Władze francuskie podkreślają, iż rokowania prowadzone były bez trudności w atmosferze szczerości i całkowitej lojalności zarówno z jednej, jak i z drugiej strony. W żadnym momencie rokowań nie poruszano sprawy roszczeń kolonialnych Niemiec. Nie było też mowy o porozumieniu prasowym. Po ceremonii podpisania deklaracji rozpoczęły się rozmowy polityczne pomiędzy premierem, ministrem spraw zagranicznych Francji i kierownikiem dyplomacji niemieckiej.

Według agencji Havasa, deklaracja francusko-niemiecka brzmi: „Georges Bonnet, minister spraw zagranicznych Republiki Francuskiej oraz Joachim von Ribentropp, minister spraw zagranicznych Rzeszy, działając w imieniu i z polecenia swych Rządów, ustalili w wyniku ich spotkania w Paryżu w dn. 6 grudnia 1938 r. co następuje: 1) Rząd francuski i niemiecki całkowicie podzielają przekonanie, że stosunki pokojowe ich dobrego sąsiedztwa pomiędzy Francją a Niemcami stanowią jeden z istotnych elementów konsolidacji sytuacji europejskiej oraz utrzymania pokoju powszechnego. Oba Rządy w konsekwencji dołożą wszelkich wysiłków, aby zapewnić rozwój stosunków pomiędzy ich krajami w tym duchu. 2) Oba Rządy stwierdzają, iż pomiędzy ich krajami nie pozostało żadnej będącej w zawieszeniu kwestii natury terytorialnej i uroczystie uznają jako ostateczną granicę pomiędzy ich krajami taką, jaka jest obecnie wytyczona. 3) Oba Rządy są zdecydowane z zastrzeżeniem dla stosunków specjalnych, łączących ich z trzecimi mocarstwami, utrzymywać ze sobą kontakt we wszystkich sprawach, interesujących oba kraje i dokonywać wzajemnej konsultacji w wypadku, gdyby dalszy rozwój tych spraw mógł spowodować trudności międzynarodowe. W tej myśli reprezentanci obu Rządów

Opowieści drutów telegraficznych

KATASTROFA W KOPALNI
Z powodu wykojenia pociągu wydarzyła się wielka katastrofa w kopalni „Princess” (w Nowej Szkocji). Z pociąg jadących do pracy górników 30-u zostało zabitych, zaś 20-u odniosło rany.

„CONDOR” ZATONAŁ
Niemiecki samolot „Condor”, który odbywał lot powrotny z Tokio do Berlina, dokonał we wtorek przymusowego

wodowania i zatonął w odległości 200 metr. od brzegu w pobliżu Manilli (Filipiny). Zaloga i 1 pasażer zostali uratowani przez rybaków. W akcji ratunkowej wziął również udział amerykański wodnosamolot wojskowy.

ARESZTOWANIE PREZESA NAJWYŻSZEGO SĄDU ZSSR
Aresztowanie przewodniczącego Najwyższego Sądu ZSSR — Sołodijowa wywołano w Moskwie wielkie wrażenie. Sołodijow oskarżony jest o przynależność do kontrewolucyjnej grupy pracowników sowieckich, utworzonej w swoim czasie przez b. komisarsa sprawiedliwości Krylenkę, jak również o towarzyszenie „wrogów ludu” w sądownictwie sowieckim. Na miejsce usuniętego Sołodijowa, przewodniczącym Sądu Najwyższego został mianowany — Rożnow.

ZAMACH W CZERNIOWCACH
W poniedziałek w Czerniowcach dokonano zamachu na prezesa sądu wojakowego, Christescu. Z relacji dzienników wynika, że zarówno ujęty zamachowiec, Lutowski, jak i towarzysz jego, który zbiegł, nawiązkami Rachmielciuk, są narodowości ruskiej. Lutowski, który jest uczniem 8-ej klasy gimnazjalnej, miał zeznać, że rano w dniu zamachu otrzymał rewolwer i polecenie wykonania wyroku na osobie pułk. Christescu. Rozkaz ten miał być wydany przez komendanta Żelaznej Gwardii w Jassach.

Zbrojenia Australii

W celu przyspieszenia akcji dozbrojenia australijski Rząd związkowy prelinimuje na okres najbliższych trzech lat rekordową sumę wydatków w wysokości 63 milionów funtów. Oznacza to wzrost o 19 milionów funtów w stosunku do dotychczas ujawnionego programu dozbrojenia.

Minister obrony Streer wyłuszczył we wtorek w Izbie bliższe szczegóły tego programu, który przewiduje dotację na cele marynarki w wysokości 20 548.000 funtów, dla wojska 19.704.000, dla

lotnictwa — 10.444.000. 10 milionów funtów prelinimowanej na dozbrojenie sumy ma być uruchomionych w drodze zaciągnięcia pożyczki. W szczególności projektowana jest budowa 2 konrtorpedowców najnowszej typu oraz 12 torpedowców. Od zakupu w stocznjach angielskich pancernika odstąpiono, gdyż Rząd angielski zapewnił, że w Singapore stacjonuje wystarczająca ilość sił morskich celem skutecznej obrony wybrzeży Australii.

lotnictwa — 10.444.000. 10 milionów funtów prelinimowanej na dozbrojenie sumy ma być uruchomionych w drodze zaciągnięcia pożyczki. W szczególności projektowana jest budowa 2 konrtorpedowców najnowszej typu oraz 12 torpedowców. Od zakupu w stocznjach angielskich pancernika odstąpiono, gdyż Rząd angielski zapewnił, że w Singapore stacjonuje wystarczająca ilość sił morskich celem skutecznej obrony wybrzeży Australii.

Zamach na życie regenta Jugosławii?

Prasa londyńska podała sensacyjną wiadomość o tym, jakoby na życie księcia regenta Jugosławii — Pawła, terroryści planowali zamach. Odjazdowi jego z Londynu rzekomo towarzyszyły niezwykle zarządzenia ostrożności, wyda ne przez Scotland Yard.

Z oficjalnej strony zaprzeczają jednak doniesieniom prasy, stwierdzając, że wyjazd ks. Pawła nie ma nic wspólnego z wiadomością o mających się rzekomo znajdować w drodze do Anglii terrorystach chorwackich.

Przedłużenie obniżki komornego Uchwała komisji sejmowej

Sejmowa Komisja Prawnicza rozpatrzyła we wtorek projekt ustawy o przedłużeniu obniżenia komornego. Projekt ten — jak wiadomo — przedłuża obniżkę komornego na czas od dnia 1 stycznia 1939 r. do dnia 31 marca 1940 r., przy czym po czynając od dnia 1 kwietnia 1940 r. wysokość komornego wzrastać ma co kwartał o 2 i pół proc. podstawowego lub umownego komornego aż do osiągnięcia pełnej jego wysoko-

ści. Powyższy projekt przyjęto bez zmian. Jak słychać, ustawa o przedłużeniu obniżki komornego znajdzie się na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Sejmu t. j. w nadchodzący piątek. Przypuszczalnie należy, że projekt rozpatrzony zostanie przez Senat jeszcze przed feriami świątecznymi tak, że ustawa na dzień 1 stycznia 1939 r. stanie się prawem obowiązującym.

3 miliony dodatkowych kredytów

Sejmowa Komisja Budżetowa rozpatrzyła we wtorek cztery projekty ustaw o kredytach dodatkowych, a mianowicie 1) kredyt dodatkowy w wysokości 600 tys. zł. na opiekę nad emigrantami z zagranicą, 2) kredyt dodatkowy na zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych w kwocie 500 tys. zł. 3) kredyt dodatkowy na zaangażowanie urzędników ryczałtowych w urzędach zagranicznych w wysokości 90 tys. zł. i 4) kredyt dodatkowy na koszty wyborów do Sejmu i Senatu w wysokości 1 milj.

880 tys. zł. Wszystkie te projekty po dyskusji przyjęto bez zmiany. Poza tym komisja ustaliła kalendarz prac nad preliminarzem budżetowym. Prace te rozpoczną się 20 b. m. W dniu tym rozpatrzone zostaną budżety Prezydenta R. P., Sejmu, Senatu i NIK.: 21 b. m. budżet emerytur. Na tym zakończone zostaną prace komisji przed świątami. Po feriach świątecznych prace komisji rozpoczną się 11 stycznia r. p. i trwać będą do 7 lutego włącznie.

Czytelnicy nasi

będą mieli możliwość nabycia kieszonkowego kalendarza — informatora, który wyjdzie około 20 b. m. w ozdobnej oprawie i zawierać będzie około 200 stron ciekawego tekstu. Wymiar kalendarza wynosić będzie 15 cm. x 10^{1/2} cm. Kalendarz ukaże się nakładem naszego wydawnictwa

Składajecie ofiary na fundusz wyborczy PPS i klasowych Związków Zawodowych.

Przedwyborczy wyścig antysemityzmu

Gdyby czasy nie były tak ciężkie, toby można było dowozić ubawio się tym rekordem głupstwa i demagogii, którego jesteśmy świadkami w agitacji przedwyborczej do samorządów. Co się najbardziej rzuca w oczy, to KONKURENCJA PARTII PRAWICOWYCH W SPRAWIE ŻYDOWSKIEJ. Po prostu wydziera ją sobie wzajemnie Żydów. Ze Stronictwa Narodowego chce „odżywić” stolicę i Polskę — wiadomo nie od dzisiaj. I endecy tylko przypominają swoje dawne hasła, odgrzewając stare potrawy. Ale zleżają antysemityzm endecki już nie może liczyć na wielu amatorów. Na placu boju zjawili się nowi żydożercy i, spychając endecków na stronę, zalecają się społeczeństwu, jako jedyni prawdziwi i godni zaufania antysemitę. Tylko my radykalnie oczyszcimy Polskę od Żydów — wołają oenerowcy — oprócz nas, nikt tego nie potrafi dokonać. A my — OZN — przyrzekamy wam CZYSTO POLEKĄ RADĘ MIEJSKĄ, o ile będziecie głosowali na nas. Jak ONZ to zrobi, żeby przy obecnej ordynacji wyborczej nie było ani jednego Żyda w Radzie miejskiej, to już należy do jego tajemnic.

Zydów w stolicy, to zagadnienie samorządu byłoby rozwiązane, wszyscy mieszkańcy aryjsko-chrześcijańscy byłiby syjni i zdrowi, mieszkaliby w komfortowych domach, ubieraliby się wedle ostatniej mody, opływaliby w dostatkach. A na dobitkę, nikt z tych specjalistów od antysemityzmu nie wskazuje, w jaki sposób „wybawić” Polskę od Żydów. Ot, poprostu, jeździć się na wygodnej szkapie antyżydowskiej, spekulując na głupotę w jednych, nie nawiść rasową u innych, konkurencję kupiecką u jeszcze innych i t. d. Smieszny, a bardzo ponury zarzewem widok! Prawica „skonsolidowała się” na punkcie walki z Żydami, a jednocześnie walczy między sobą o palmę pierwszeństwa w antysemityzmie. Ale co to ma wspólnego z dobrem stolicy, z dobrem Polski? B.

Organ czerwonej armii „Krasnaja Zwiezda” donosi o urzędzanych w garnizonie moskiewskim rekordach długości przebywania w maskach gazowych. Naprzykład porucznik Szczerbakow pozostaje już w masce gazowej 1988 godzin, zaś porucznik Sołozhenko 2520 godzin. Porucznicy ci zamierzają osiągnąć rekord 3000 godzin.

Prez. Lebrun zwołał parlament na 8 grudnia

We wtorek rano odbyło się pod przewodnictwem prez. Lebruna w Pałacu Elizejskim posiedzenie Rady Ministrów. Premier Daladier przedłożył prez. Lebrunowi do podpisu dekret, zwołujący parlament na dzień 8 grudnia. Minister Bonnet zreferował sytuację międzynarodową w związku z ostatnimi demonstracjami anty-

francuskimi we Włoszech, przy czym zawiadomił zebranych o krokach dyplomatycznych, wszczętych przez Francję w tej sprawie oraz o otrzymanym zadośćuczynieniu. Ponadto rada ministrów szczegółowo omówiła sprawę rozmów francusko-niemieckich, a także posunięcia gospodarcze, związane z ostatnimi dekretemi.

A w Rzymie demonstracje trwają

We wtorek przed południem odbyły się w Rzymie manifestacje antyfrancuskie. Kilkutysięczny pochód młodzieży udał się na Plac Wenecki, aby zgotować owacje na cześć Mussoliniego. Wołano chóralnie: „Chcemy Tunisu”. Szeł Rządu nie ukazał się na balkonie. Następnie demonstranci usiłowali dotrzeć do pałacu Farne-

se, który jest siedzibą ambasady francuskiej. Dostęp do ambasady zagrodzony był ze wszystkich stron przez policję karabinierów. Wznosząc okrzyki „Chcemy Tunisu” i śpiewając hymny patriotyczne oraz manifestując przeciw Francji, młodzież przeszła przez główne ulice miasta. Do żadnych incydentów nie doszło.

„SZPIŁKI”

Jedyny niezależny tygodnik satyryczny ogłasza: GWIAZDKA DLA PRENUMERATORÓW „SZPILEK” I ICH DZIECI Z dniem 1 grudnia rozpoczęliśmy okres premiowania prenumeratorów „Szpilek”. Trwać on będzie do dnia 24 grudnia. Każdy, kto w tym okresie wpłaci roczną prenumeratę za rok 1939 w kwocie 12 zł, otrzyma bezpłatnie jedną z niżej wymienionych książek według własnego wyboru.

DLA DZIECI:
Julian Tuwim — Lokomotywa i inne wierszyki (ilustracje wielobarwne Levit-Him).
O panu Tralalińskim (ilustracje dwubarwne Fr. Temerson).
Słoń Trąbalski i inne wierszyki (ilustracje dwubarwne J. Jankowska).
Zosia Samosia i inne wierszyki (ilustracje E. Manteuffel).
Aleksy Tołstoł — Złoty klucz (przełożył J. Tuwim).
Walt Disney — Królewna Śnieżka.
Jan Brzechwa — Tańcowała igła z nitką.

DLA DOROSŁYCH:
Julian Tuwim — Jarmark rymów.
Marian Hemar — Koń trojański.
Wpłacający prenumeratę półroczną w wysokości 6 zł. otrzymują książkę Światopelka Karpinińskiego — POEMAT O WARSZAWIE.
Premie będą wysyłane P. T. Prenumeratorom niezwłocznie po wpłaceniu prenumeraty na przekaz rozrachunkowy nr. 766 lub też za zaliczeniem pocztowym.
Prenumeratory miejscowi mogą zamawiać książki i prenumeratę telefonicznie nr. 8.58.48.
Adres redakcji i administracji: Warszawa Nowogrodzka 17 m. 42.

Proszek od BÓLU GŁOWY
DIA DOROSŁYCH I DLA DZIECI
KOWALSKINA
skutecznie odzwalnia
PRZY PRZEBIECIU GRYPIEJ KATARZE

Pamięci Andrzeja Struga

W pierwszą rocznicę zgonu

Jutro upływa rok od dnia zgonu ANDRZEJA STRUGA. Zwracamy się więc myślą ku jego mogile i ku dziejom jego żywota. Wyrasta przed naszym wspomnieniem postać STRUGA na wszelkich ścieżkach twórczości, pracy i walki.

Bo kroczył ANDRZEJ STRUG wieloma ścieżkami, a wszystkie razem stanowiły syntezę wspólną, — harmonijną i będącą

całością dumną i kryształowo jasną, jako dzieło ducha.

Był wielkim pisarzem POLSKI PODZIEMNEJ i był wielkim pisarzem POLSKI NIEPODLEGŁEJ. Był sam „człowiekiem podziemnym”, i był „ulanem Beliny”, gdy zagrała pobudka na walkę zbrojną o Niepodległość. Był u schyłku lat okupacji redaktorem — podziemnego znowuż — organu P.O.W. i członkiem jednoczes-

nie wydziału prasowego przy C.K.R. Polskiej Partii Socjalistycznej. A kiedy przyszły czasy trudne po okresie 1928 — 1930 stanął w pierwszym szeregu pod tą samą zawsze chorągwią czerwoną.

Treść — myślę — najgłębszą postawy życiowej ANDRZEJA STRUGA odsłania tuż obok J. N. Miller, gdy pisze o stosunkach pisarza i działacza do tego, co nosi nazwę: PROBLEM

WARTOŚCI CZŁOWIEKA.

Kwiat najpiękniejszy, jaki można rzucić na mogilę, samotną, jak wszystkie mogiły, na stołecznym cmentarzu wojskowym, — to stwierdzenie faktu, że o Andrzeju Strugu NIE ZAPOMNIAŁA POLSKA PRACUJĄCA.

Nie zapomniała i NIE ZAPOMNI.

M. NIEDZIAŁKOWSKI.

„Miarą wszystkiego jest człowiek“

Ostatnie z wydrukowanych dotąd dzieł Struga *) przedstawia nam agonię kolosa kapitalizmu na tle kryzysu i nadprodukcji miliardów w klasycznym kraju triumfów kapitalizmu — Stanach Zjednoczonych.

Strug w swej powieści, operując z niezwykłą swobodą monumentalnymi ramami stosunków amerykańskich, wobec których najbardziej rozwinięta forma kapitalizmu europejskiego wydaje się jakąś patriarchalną idyllą, — rozciąga przed nami groźny, tytaniczny obraz sił, rozpetanych ręką człowieka, potęg, nad którymi człowiek utracił już władzę.

Z pana i władcy sił produkcyjnych stał się ich niewolnikiem, wydanym na pastwę rozszalałej potęgi miliardów, które automatycznie niemal rodzą nowe miliardy, zalewając skarbowe i banki, mnożąc się i pęczniejąc „wedle niepożytych, słusznych i świętych żelaznych praw ekonomiki świata”...

Cała ta sfera właściwych władców świata — miliardów, mimo pozorów nieograniczonej potęgi, ukazuje swą niemoc i bezradność wobec tajemniczych i zagadkowych sił, które ich dotąd niszczyły.

Groza i lęk, całkowita dezorientacja zapanowała wśród potentatów pieniądza, próbujących ratować ginący kapitalizm przy pomocy autarkicznej utopii prof. van der Zypena.

W desperackich pomysłach najtęższych umysłów burżuazyjnego świata lęk przed grozą nasuwających się z nieuchronną konsekwencją zdarzeń, do których rosnące bezbrocze i napięcie walki klasowej jest na razie idylliczną przygrywką.

Falsz, prowokacja, szantaż i przemoc jawne, usunkcjonowane przez prawo, terroryzowanie mas przy pomocy palek policyjnych i karabinów — wszystko to są fakty, które w sercu i umyśle ofiary tych stosunków Eddy Wychgrama, eksmilionera i lumpenproletariusza budzą tęsknotę i porwy do rewolucji moralnej, która poprzedzić powinna rewolucję społeczną.

W rozumowaniu i wnioskach Eddy Wychgrama, spotykamy się, jak się zdaje, z pozytywną częścią apostołstwa społecznego Struga, który w analizie źródeł i środków zaradczych na zamęt pojęć i chaos stosunków zbliża się do myśli społecznej Edwarda Abramowskiego.

*) Andrzej Strug. Miliardy. Gebethner i Wolf. Tom I i II.

W przeciwstawieniu do rosyjskich teoretyków socjalizmu, Abramowski przejście od jednego ustroju społecznego do drugiego przedstawiał sobie w sposób bardziej skomplikowany.

Nie samo więc przeobrażenie ekonomiczne wywołuje automatycznie przeobrażenie prawodawcze — polityczne, lecz odbywa się to za pośrednictwem trzeciego etapu, którym jest rewolucja moralna, przygotowująca grunt przeobrażeniu politycznemu.

Rewolucja społeczna bez poprzedzającej ją moralnej może się odbyć tylko na gruncie mechanicznej zmiany stosunków, prowadzącej nieuchronnie do zdławienia wszelkiej wolności i biurokraczej dyktatury.

W roku 1897 w „Etyce rewolucji” pisał E. Abramowski te przerażające prorocze dla nas w chwili obecnej słowa:

„Jeżeli więc komunizm w tej obecnej postaci, bez przeobrażenia się moralnego ludzi, mógł się nawet utrzymać, to w każdym razie sprzeciwiłby samemu sobie i byłby takim potworem społecznym, o jakim nie ma rzyły nigdy żadna klasa uciskana, a tym bardziej proletariat, broniący praw człowieka i przez samą historię przeznaczony do jego wyzwolenia”.

Równie głęboki rys etyczny cechuje wizję przemian społecznych w „Miliardach” Struga.

Eddy Wychgram, w którym się kłębi i wiruje poczucie własnej krzywdy społecznej i chęć zemsty za doznane męki i upokorzenia, — nie daje jednak ujścia porywom tych czysto klasowych w sobie namiętności.

Odkrywa bowiem w głębi własnej duszy nową prawdę, choć tak odwieczną, zdawałoby się, zgrana i skompromitowana, że „miarą wszystkiego jest człowiek”.

„Ruch masowy, strajk generalny, sabotaż, terror, dynamit, przewrót, polityczne i wszelkie postacie rewolucji społecznej — wydały mi się jalone i bezsilne. Przy tych jedynie środkach walki bez głębokiej rewolucji moralnej obyda człowieka przetrwa każde zwycięstwo proletariatu — jak to widzimy bodaj w Rosji Sowieckiej — gdyż nie tylko przewaga jednej klasy społecznej, nie tylko takie czy inne instytucje, nie najjaśniejsze i najsprawiedliwsze dekrety stanowią o istocie przebudowy świata. Można przeleć morze krwi dla szczęścia ludzkości i położyć pokotem wszystkich co do jednego wrogów sprawiedliwego ustroju, a nie wytepi się ciemnoty, gwałtu, chamsstwa, brudu i tyficy absurdów, które wejdą wraz ze zwyciężcą przez próg nowego domu i rozgłoszą się tam na dobre i na długo, może na zawsze, jeżeli uprzednio nie odnowi się w człowieku dusza”.

W tych słowach bohatera „Miliardów” spotykamy się niewątpliwie z najgłębszą formą odczuwa-

nia i z pozytywną stroną programu Andrzeja Struga, który, przed stawiając w powieści swojej całą wieżę habilońską anomalii i patworności panującego kapitalizmu, radby zbudować nowy ustrój społeczny, nie na gwałcie, krwi i żelazie, nagiej przemocy człowie-

„Prawo człowieka do istnienia — to najszczytniejsze hasło, dla którego zaprawdę warto poświęcić całego siebie ze wszystkim, co się posiada”
(Andrzej Strug — „Miliardy”)

Zuchowam nieśmiertelną naukę socjalizmu i jego święte księgi — przedtem je wszystkie przeczytałem, gdyż wiem, że jestem jeszcze nieukiem — ale zapowiem, że szczerze miasto socjalisty domaga się odnowienia duszy w człowieku, że wyznawane zasady, to nie tylko teoria i doktryna, że każdy musi je przyłożyć do siebie i strzec ich w każdym dniu i na każdym kroku swego osobistego życia. Ja dla pozyskania mas nie będę jej schlebiał, ani prawde słodkich, plugowych i nieszczerých słówek propagandowych, odrzucając fałsz i demagogię; ja stanę przed nią jako surowy sędzia, żelaznym plugiem będę orał w sumieniach! Będę wymagał wiary i bohaterstwa, niech dusze przyoblekną się w szaty godowe, zanim pójdą na święty bój. Niech się w nich odnowi i oczyści człowiek, niech się zbędzie zawiści do bogactwa, bo ono jest jego uwielbieniem, niech się wyzwoli z podłego strachu, który jest haniebnym piętnem niewoli. Niechaj się wyzbęda miłości i łagodności, a waży się na wielkie rzeczy! NICZYJ JEST KAŻDA TRUDNOŚĆ DLA DZIELNEGO CZŁOWIEKA, NIE MA NIEPODOBIENSTWA DLA ROZPETANEJ WOLI MAS LUDOWYCH!...
(Andrzej Strug „Miliardy”)

Sprzedaj retalna grzejników elektrycznych
W SALONIE ELEKTROWNI MIEJSKIEJ
Marszałkowska 150

„Nie wtedy jest prawda, kiedy się ludzie godzą ze świństwem, a właśnie — kiedy się buntują”
(Andrzej Strug „Chimera”)

Komitet Uczczenia Pamięci
Andrzeja Struga
Warszawa, ul. SIENNA 32, m. 12, tel. 619-36. Konto P. K. O. 27.185
W pierwszą rocznicę śmierci Andrzeja Struga

Warszawa, w grudniu 1938.
Dnia 9 grudnia upływa rok od chwili, kiedy Andrzej Strug, Wielki Pisarz Polski walczącej i pracującej, zamknął oczy na zawsze. Trwałym pomnikiem, jaki Strug wznosił sobie własnym wysiłkiem twórczym, jest jego wielki dorobek piśmienniczy, pozostawiony w spuściznie żyjącemu i przyszłym pokoleniom.
Pisma Andrzeja Struga powinny stać się duchowym chlebem powszednim jak najszerszych rzesz polskiego ludu pracującego. Będą z nich czerpać naukę, jak żyli, walczyli i umierali owi bezimienni bohaterowie podziemia, którzy, spełniając obowiązek twardej służby, burzyli mur niewoli i budowali trzęby Niepodległej, Wolnej Polski. Ów epos nieznanego żołnierza rewolucji i niepodległości powinien trafić do izby robotnika polskiego, pod strzechy chłop polskiego.
Tam też winna dożyć wieść o życiu Twórcy owego eposu: dzieje pięknego żywota Andrzeja Struga, niezłomnego człowieka i wzorowego obywatela, niech się staną przykładem do naśladowania dla mas ludu polskiego.

Wydanie wyboru pism Wielkiego Pisarza, poprzedzonego Jego życiorysem oraz rozbiorem twórczości artystycznej, będzie najlepszym, gdyż wypływającym z istoty pracy życiowej Struga, uczczeniem Jego pamięci.

To też utworzony w tym celu Komitet postawił sobie za pierwsze zadanie spopularyzowanie dzieła Pisarza przez wydanie wyboru Jego pism wraz z życiorysem, obejmującym zarówno działalność i pracę twórczą w zakresie sztuki, jak i na polu społecznym oraz politycznym. Nie wyczerpuje to zamiarów Komitetu, który wyda w następstwie plakatę z podobizną zmarłego oraz utworzy fundusz stypendyjny Jego imienia dla literatów polskich.

Nie wątpiąc, że w drodze ofiarności publicznej najszerszych kół, czujących Szlachetną Pamięć Andrzeja Struga, uzyska się niezbędne na takie wydawnictwo fundusze, Komitet przystępuje z ufnością do podjęcia tej pracy.

Ofiary należy przekazywać na konto Nr.27.185 w P. K. O. Komitetu Uczczenia Pamięci Andrzeja Struga.

ZA KOMITET UCZCZENIA PAMIĘCI ANDRZEJA STRUGA
WYDZIAŁ WYKONAWCZY

(—) Stanisław THUGUTT gen. Marjusz ZARUSKI.
Ofiary przyjmuje nasza Administracja Centralna, Warszawa, Wawreka 7, tel. 5-13-80.

AKADEMIA
dla uczczenia pamięci
ANDRZEJA STRUGA
po upływie roku od Jego zgonu odbędzie
w Warszawie dnia 15 stycznia 1939 roku

„Nędzarzem jest człowiek, żywiący się jeno tym, po co zezwoli mu sięgnąć trzeźwość, zdrowy sąd, poczucie rzeczywistości, owe martwe regulatory ludzkiej maszyny”
(Andrzej Strug — „Chimera”)

Literatura – Nauka – Sztuka

Bezcenny obraz Rembrandta

Jeden ze zbieraczy starożytności w Brukseli nabył ostatnio za niezwykle niską cenę kilkudziesięciu franków obraz, który jak się później okazało, jest oryginałem Rembrandta, dotychczas prawie nieznanymi. Na zdjęciu — odnaleziony obraz Rembrandta „Rachel oplakująca swe dzieci”.

Z czego żyją literaci w Pradze?

Centralne biuro statystyczne miasta Pragi ogłasza w wyd. „Kniha a ctenari” m. in. ciekawe dane, dotyczące właściwych źródeł utrzymania literatów. W Pradze żyje 246 literatów. Z tej liczby 48 zajmuje się dziennikarstwem, 40 — jest urzędnikami, 33 — profesorami, 32 — nauczycielami, 15 — duchownymi, 12 — lekarzami, 11

aktorami lub reżyserami, 10 — pracuje w bibliotekach, 7 — w adwokaturnie, 6 — jest sędziami, 5 — wydawcami, a z samej literatury utrzymuje się tylko 9 osób. A więc niecałe 4% może żyć z pióra! A zdawało się dotąd, że tylko w Polsce trudno żyć z pisania. Słaba to wprawdzie pociecha, ale wszakże...

Domek rodzinny Goyi oralal

Jak dowiadujemy się, domek rodzinny Goyi, znajdujący się w wiosce hiszpańskiej Fuente de Todos, ocalał. Fuente de Todos leży nad rzeką Ebro i było niedawno miejscem jednej z krwawych bitew.

Na jedynej uliczce tej wioski znajduje się domek, w którym urodził

się Goya; składa się on z dwóch izb — zupełnie dzisiaj pustych. Ustawiono w nich staraniem malarza Zulvagi, brązowe popiersie mistrza. Mieszkańcy Fuente de Todos nie wiedzą nic o swym znakomitym rodaku, a dla wielu nawet imię jego jest całkowicie obce.

Czyżby poprawa w czytelnictwie książek?

Ostatnio dało się na naszym rynku zaobserwować ciekawe zjawisko, które jest — zdaje się — pierwszym symptomem lepszego jutra książki polskiej! Pod wpływem ogólnego uspokojenia umysłów po wielkich przeżyciach ostatnich dni, wzrasta czytelnictwo książek. Obserwacje te poczyniliśmy, po otrzymaniu szeregu wiadomości o wyczerpaniu się nakładów wielu książek. I tak wkrótce ukaże się drugi nakład „Żelaznej Korony”, Hanny Malewskiej, „Wisły” — Bo-

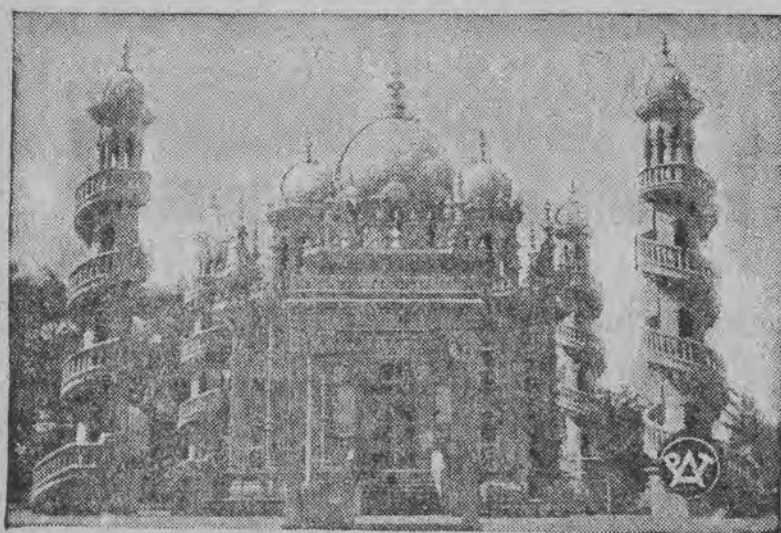
guszewskiej i Kornackiego, Jana Brzozy — „Dzień”, Boya „Marysieńki Sobieskiej”, „Ulicy Kotarybówey” Jolanty Foeldes i t. d. Tyle wznowień od razu jeszcze nigdy dotąd nie notowaliśmy, a — jak słychać — na tym jeszcze nie koniec! Czyżby wiadomości te były zwiastunem ogólnej poprawy czytelnictwa w Polsce? Zdaje się, że nareszcie coś zaczyna się u nas ruszać. Oby tylko pod szczęśliwymi auspicjami!

Gdy lekarz powie: Wątroba

myśleć o jej leczeniu, bo w tej chorobie miłośnicy często: woreczek żółciowy, kamienie żółciowe, żółtaczka. Ziola Magistra Wojskiego przeciw cierpieniu wątroby ze znakiem ochronnym „Biliosa” za-

wierające egzotyczne rośliny Combreum i Boldo pobudzają wątrobę do właściwej pracy i normalnego wydzielania żółci oraz powodują naturalne wypróżnienie. Do nabycia w aptekach i drogeriach.

Egzotyka Dalekiego Wschodu

Piękny meczet w stanie Gunagadh, Kathiawar w Indiach.

Opis życia bezrobotnego

W tych dniach nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu na opis życia bezrobotnego, ogłoszonego przez Polski Instytut Socjologiczny.

Z pośród 605 nadesłanych rękopisów do nagrody zakwalifikowano 134. Do pierwszej nagrody przedstawiono cztery życiorysy, z których trzy uznane za równoważące. Jeden nieco słabszy jednakże wyraźnie lepszy od wszystkich pozostałych. Wobec tego sąd konkursowy postanowił pierwszą nagrodę podzielić w ten sposób, że najlepsze życiorysy nagrodził po 125 zł., a czwarty zł. 75. W ten sposób została wyczerpana kwota zł. 450, obejmująca pierwszą i dwie drugie nagrody.

Po zł. 125 otrzymują zatem:

1) Walenty Cieciora, robotnik lat 23 z Poznania.

2) Jan Hoffman, robotnik lat 42, również z Poznania.

3) Antoni Skowroński, lat 33, chałupnik z Lowynia, pow. międzychodzkiego. Z kolei następują nagrody po zł. 75 i 30.

Wyróżniając prace wymienionych uczestników konkursu, sąd konkursowy brał pod uwagę przede wszystkim dokładność i szczerą gotowość oraz niewątpliwą wierność opisów. Ze względu na wielką liczbę prac, zastępujących na dalsze, choćby mniejsze nagrody, zarząd Instytutu czynił usilne starania o uzyskanie dodatkowych funduszy.

Nagroda literacka dla politycznych wygnańców

Jak podają pisma zagraniczne, pod patronatem Amerykańskiej Ligi dla obrony wolności kultury niemieckiej ustanowiono międzynarodową nagrodę literacką w wysokości 5.000 dolarów, przeznaczoną dla emigracyjnych pisarzy. Nagroda ta ma uhonorować najlepszą książkę, niewydaną jeszcze drukarnią, jednego z pisarzy emigracyjnych. Jury składa się z pięciu pisarzy niemieckich: dr. Tomasz Mann, laureat nagrody Nobla, jako prezes, po nim — Lion Feuchtwanger, Bruno Frank, Alfred Neu-

mann i Rudolf Olden. Celem ubiegania się o nagrodę należy do dnia 1 października b. r. nadsyłać pod adresem wydawnictwa paryskiego Albin Michel: 22 rue Huyghens, Paris 14, niewydane jeszcze rękopisy, obowiązkowo w języku niemieckim, opracowane przez pisarzy jakiegobądź narodości, wygnanych ze swego kraju dla przyczyn politycznych. Rękopisy mogą być już to dziełami beletrystycznymi, już też naukowymi, ale o charakterze ogólnym i popularnym.

Największe zbiory portretów historycznych

W słynnym szwedzkim zamku Gripsholm nad jeziorem Mälaren, wybudowanym przed przeszło 400 laty przez króla szwedzkiego Gustawa Wazę znajduje się największy na świecie zbiór portretów historycznych.

Kustos zamku Dr. Sixton Stråmbom od 20-tu lat pracuje nad katalogiem, który zawierać będzie opis i historię poszczególnych obrazów. Dotychczas zdołał Dr. Stråmbom omówić już 2400 eksponatów.

Kustos przy swoich pracach oparł się na spisach inwentarza, prowadzonych już od chwili wybudowania zamku, jednakże dane dotyczące pochodzenia poszczególnych obrazów, daty urodzenia i śmierci malarzy, które znalazł w

tych spisach, nie zawsze były ścisłe. Trzeba było przeto nawiązać kontakt z badaczami portretów na całym świecie, odbyć szereg podróży, zasięgnąć opinii wielu wybitnych znawców w tej dziedzinie. W dużej mierze byli kustoszowi pomoćnicy turyści zagraniczni, którzy posiadają własne zbiory i znają się na starych portretach.

Zamek Gripsholm, który prócz zbioru obrazów, zawiera także bogate zbiory broni, zbroi i mebli antycznych, jest stale odwiedzany przez liczne zastępy turystów z całego świata. Zwłaszcza w roku ubiegłym w związku z uroczystościami, urządzonymi z okazji 400-lecia istnienia zamku, napływ turystów był bardzo duży.

B. prezydent Benesz pisze pamiętniki

Jak podaje londyński „Cavalade”, b. prezydent Czecho-Słowacji, dr. Edward Benesz zamieszkał na stałe w Londynie przy ul. Gwendolyn Avenue, w okręgu Putney. — Otoczony książkami i dokumentami, cały dzień spędza na lekturze. Poza tym pracuje nad

pamiętnikami, które rekonstruje z notat i zapisków. W przyszłym tygodniu, dr. Benesz ma otrzymać swoje meble z Pragi jak również cenną bibliotekę, która ułatwi mu pisanie rozpoczętych pamiętników.

Sławni mieszkańcy rasowi

W związku z ukazaniem się nowych praw „rasowych”, stosowanych przez Italię, bojąca się skrzyżowania rasy czarnej z białą, prasa zagraniczna przytacza przykłady, z których okazuje się, że mieszkańcy tych dwóch ras byli niejednokrotnie geniuszami. I tak Puzkin był wnukiem niewolnika Murzyna, kupionego w swoim czasie za flaszkę rumu. Ojciec Dumasa był metysem, również Fencelon

Fauber, zdobywca wielkiej nagrody „Grand prix du Concours general de Paris”, był mulatem z Haiti. Mieszkańcem rasy białej i czarnej był także Saint-Georges, obdarzony przydomkiem rycerza bez skazy. Byli mieszkańcami posiadali: słynny matematyk — Liallet Geoffroy, literat Perrera, Laine — głośny mówca i minister z okresu Restauracji, Delgres i Gu Guccelin.

Bohater czy oszukany

ZABAWY ANGIELSKICH DZIECI SZKOLNYCH W CHAMBERLAINA, DZIEWCZYNIKA (NA ŚRODKU) W MASCE PREMIERA ANGLII.

Prawie równocześnie ukazały się na rynku anglo-amerykańskim dwie książki o dwóch premierach W. Brytanii. „Bohater czy oszukany?” — oto tytuł książki o Neville Chamberlainie, pióra Sir Charlesa Petrie, która ukazała się nakładem firmy wydawniczej „Stokes”. Jest ona biografią premiera Anglii, bohatera traktatu monachijskiego, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji rodu Chamberlainów — „Starego Joe” — ojca i sir Austena — brata.

U „Seckera i Warburga” w Londynie ukazała się książka L. Mac Neill Weir'a p. t. „The Tragedy of Ramsay Macdonald” (Tragedia R. M.). Autor, który przez wiele lat był parlamentarnym sekretarzem zmarłego przed rokiem premiera Anglii, dał w tej książce głębiej boki studium biograficzne. Sensacyjnie wprost przedstawiony jest okres od 1931 roku, kiedy Mac Donald utworzył pierwszy t. zw. rząd „Narodowy”.

Bibliotekarstwo na świecie

Według pewnych obliczeń na świecie istnieje 1.038 bibliotek publicznych, które zawierają ogółem 181 milionów tomów. Z tego Europa posiada 669 bibliotek o łącznej liczbie 119 milionów tomów, Ameryka — 336 bibliotek i 56 mln. książek, Azja — 23 biblioteki i 4 mln. tomów, Australia — 7 bibliotek i 1 milion tomów, wreszcie Afryka — 3 biblioteki i 200 tysięcy tomów.

Na czoło wszystkich państw wysuwają się Niemcy, które posiadają 192 biblioteki i 34,7 milionów tomów. Francja posiada 111 bibliotek i 19,8 mln. tomów, Italia — 85 bibliotek i 13,3 mln. tomów. Polska zajmuje piąte miejsce w ogólnej klasyfikacji: 27 bibliotek

i 5,9 mln. tomów.

Jeśli chodzi o największe biblioteki na świecie, Biblioteka Narodowa w Paryżu zajmuje pierwsze miejsce z 4,5 mln. tomów. Dalej idą dwie biblioteki w Leningradzie (państwowa i Akademii Nauk) o łącznej ilości 8 mln. tomów. Waszyngtońska Biblioteka Kongresowa posiada 3,56 mln. tomów, moskiewska — 3,5 mln. tomów, londyńska — 3,15 mln., nowojorska — 2,97 mln., berlińska — 2,2 mln. i t. d. 20 innych bibliotek posiada ponad milion tomów. Warszawska Biblioteka Zarządu m. Warszawy posiada 441 tys. 300 tomów. Ogółem jest w Polsce 8.321 bibliotek stałych i 351 chomych.

Turcja wczoraj i dziś

Po śmierci Attatürka oczy całego świata zwrócone są na jego ojczyznę. Bardzo na czasie też ukazała się w języku francuskim książka Marcela Clerget p. t. „La Turquie. Passé et Present” nakł. Collect. Armand Collin. Autor daje w niej aspekty rewolucji kemalistowskiej, rozważając ją pod kątem wydarzeń historycznych, ekonomicznych, etnografii oraz warunków

przyrodzonych kraju. Książka zaopatrzona jest w 9 map. Tak mało wie się u nas o tej „rewolucji” tureckiej, nie mniejszej niż rewolucja faszystowska i hitlerowska, że — chociażby ze względu na zadawnione polsko-tureckie tradycje — warto by czym prędzej udostępnić tę książkę polskiemu czytelnikowi.

Góralki z Jaworzyny

Jestli dbasz o zdrowie

NIE POZWOL, ABY DAWANO CI INNE LEKCY TYLKO

VENA-LUX GUM?

AMERICAN STYLE

SZCZYT JAKOŚCI

W PEŁNI CIĘ ZADOWOLIMA

XI OKRĘGOWY KOMITET WYBORCZY P. P. S. I KLAS. ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
urządza w niedzielę, dn. 11 grudnia o godz. 4 po poł.

Akademie-zgromadzenie dla kobiet

w lokalu dzielnicy Fabrycznej P. P. S., ul. Fabryczna 7.
Na całość złożą się przemówienia, występ Sceny Robotniczej „TUR.” i część muzyczna.
Wstęp bezpłatny.

XIII OKRĘGOWY KOMITET WYBORCZY P. P. S. I KLASOWYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
urządza dziś, godz. 9 rano w sali kina „Stinks”, Rzgowska 74,

Zgromadzenie przedwyborcze

pod hasłem: 18 grudnia faszyzm w Łodzi nie przejdzie! Przemawiać będą tto.: A. Szewczyk, Domeradzki i Witaszewski.
Dnia 18 grudnia głosujemy na listę Nr. 2 P. P. S. i Klasowych Zw. Zaw.

Na froncie walk o samorząd

Okręgowe Komitety Wyborcze PPS. i Klasowych Związków Zawodowych czynne są codziennie od godz. 10 rano do 8 wieczorem.

OKRĘG I
Dzisiaj w lokalu Komitetu Wyborczego, Południowa 28, o godz. 11.30 wiec przedwyborczy. Przemawiają tow. Lanca, Brzeziński i Borkowski. O godz. 17 odprawa kierowników obwodów. O godz. 18 odprawa aktywu wyborczego. O godz. 19 w lokalu Klubu Demokratycznego, Kilińskiego 49, masówka przedwyborcza.

W piątek, dn. 9 b. m. o godz. 7 w. w lokalu Kom. Wyborczego, Południowa 28, masówka przedwyborcza.

W sobotę, dn. 10 b. m. w lokalu Kom. Wyborczego, Południowa 28, 2 masówki przedwyborcze o godz. 16 i 19.30 w.

W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 7.30 w. w lokalu Klubu Demokratycznego, Kilińskiego 49, zgromadzenie przedwyborcze inteligencji pracującej. Przemawia ob. dr. Tomaszewicz, tto.: adw. Loos i Braumowa.

W niedzielę, dn. 11 b. m. o g. 17 w lokalu, Południowa 28, zgromadzenie przedwyborcze dla służby domowej, przemawiają tto.: Zajdłowa, Lanca i Grycuk.

OKRĘG II
W piątek, dn. 9 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu Okręgu Wyborczego, Piotrkowska 105 zebranie kierowników obwodów.

W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu Okręgu Wyborczego masówka przedwyborcza dla wyborców obwodów 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 10.

W poniedziałek, dn. 12 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu Okręgu Wyborczego masówka przedwyborcza dla wyborców obwodów 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20.

W czwartek, dn. 15 b. m. o g. 7 wiecz. w lokalu Okręgu Wyborczego masówka przedwyborcza dla wyborców 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 i 29.

OKRĘG Va
Dzisiaj o godz. 10 rano w sali Domu Związków Zawodowych, zgromadzenie przedwyborcze. Ref. tow. Kempner, Głowacki i Szulman.
Dzisiaj o godz. 11 rano w lokalu V Okręgu Komitetu Wyborczego przy ul. P. O. W. 10, odbędzie się masówka przedwyborcza dla obwodów 1, 3 i 5.

OKRĘG VI
Dzisiaj o godz. 10 rano w lokalu Okręgu, przy ul. Rokocińskiej 62, odbędzie się zebranie przedwyborcze.
W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 7 wiecz. masówka dla robotników.
W niedzielę, dn. 11 b. m. o g. 10 rano — wielkie zgromadzenie przedwyborcze.

OKRĘG VII
W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 7-mej wiecz. w lokalu Okręgu odbędzie się zebranie przedwyborcze.

OKRĘG VIII
W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 6.30 w. w lokalu dz. „Koziny”, ul. Letnia 3/5 masówka przedwyborcza.

W niedzielę, dn. 11 b. m. o godz. 10 r. w lokalu dz. „Koziny”, ul. Letnia 3/5

WIEC KOLEJARZY.
Przemawiać będzie przedstawiciel centrali.

OKRĘG VIIIa KAROLEW
W niedzielę, dn. 11 b. m. o godz. 3 po poł. w lokalu Komitetu Wyborczego, ul. Kowieńska 17 Zgromadzenie przedwyborcze.
Przem. tow. Brzeziński, Kasprzak.

OKRĘG IX
W piątek, dn. 9 b. m. w fabry-

I i V Okręgowe Komitety Wyborcze PPS. i Klas. Zw. Zaw. zwołują wyborców I i V okręgu na

Wielki Wiec Przedwyborczy

który odbędzie się w niedzielę dnia 11 b. m. o godz. 10 rano w sali „Warszawskiej“ ul. Południowa 36

Przemawiać będą: Ttow. Kempner, Malinowski, Miłaczewski, Szulman oraz prof. Palusiński i adw. Sarna.

Wstęp bezpłatny.

Kandydaci na radnych w VI Okręgu Wybory delegatów u Haeblera

listy P. P. S. i Kl. Związków Zawodowych

Adam Walczak, generalny sekretarz Zw. Włóknarzy, b. radny, członek Rady Naczelnej PPS, przewodniczący Robotniczego Tow. Przyjaciół Dzieci (RTPD).

Zygmunt Mendasiuk, robotnik. Michał Mikołajczyk, tkacz. Jan Majewski, robotnik. Bolesław Świrowicz, pracow. Feliks Robaszkiewicz, robotnik.

Inspektor pracy XV obwodu wyznał na dzień 21 grudnia r. b. wybory delegatów w f-mie Haebler, ul. Dąbrowska 23.
Wybory dla I zmiany robotników odbędą się od godz. 11 do 13. Dla II-giej — od 13 do 15.

Do wyborów stanęły 3 listy, a mianowicie Zw. Klasowego, która otrzymała Nr. 1, endeckiego Związku „Polska Praca” z numerem 2 i Grupy Niezależnej Robotników z listą Nr. 3.

LAMPY najnowszych modeli poleca fabryka **LAMP**
A. REJDER Łódź, PIKSUDSKIEGO 56
tel. 176-64 Ceny konkurencyjne

Sylwetka endeckiego kandydata na radnego

Jednym z kandydatów Obozu Narodowego w Okręgu II-gim jest p. Drozdowski Stanisław, zam. przy ulicy Żwirki nr. 4. Obóz narodowy walczy niży z wyższym kapitałem żydowskiego, ale o takim wyszuku jaki stosuje względem swych robotników p. Drozdowski nie śniło się napewno żadnemu choćby najbardziej żarłocznemu kapitaliście.
Zdaje się, że ta nowa gwiazda na politycznym firmamencie endeckim swym rozmachem przyciągnęła nawet światłość takich gwiazd jak Szwańder Jan, prowadzący do spółki z Żydem zakład przemysłowy jak Kapezyński, Kotkowski Bolesław czy inni.

Drozdowski Stanisław jest mianowicie kotlarzem-przedsiębiorcą, który na siebie bierze roboty oczyszczania kotłów i podnajmując do wykonania tych prac robotników, wyszukuje ich w nieludzki sposób.
Drozdowski za oczyszczenie kotła bierze różnie od różnych firm, suma jednak za wykonanie całej roboty waha się od 120 do 300 złotych.

Praca jest pilna, wykonywane się ją w niedzielę czy dni świąteczne i chodzi o jaknajwiększy pośpiech, aby zakład pracy czy fabryka nie stanęła z racji oczyszczenia kotła. Trwa ona z zasady bez przerwy całą dobę, a niezręcznie przychodzi.
Robotnik zupełnie nago, przepasany jedynie workiem musi czyścić w ciężkich warunkach nie tylko kotła ale i poszczególnie przewody boczne i narażony jest stale na wszelkiego rodzaju przewidy. Do wykonania tej pracy pod najmuje pan ten z zasady 3, a rzadko kiedy 4 robotników, którym nie płaci bynajmniej dziwnie, ale płaci za wykonane dzieło, t. j. za całkowite oczyszczenie kotła. A teraz kwestia, ile płaci? Otóż płaci skandalicznie mało, bo od 6-ciu do 10-ciu złotych i to za pracę, trwającą 24 godzin czy nawet dłużej.

ce Wolman i Goldman, ul. Żwirki 17 masówka przedwyborcza.

OKRĘG X
Dzisiaj o godz. 10 r. w lokalu Komitetu Wyborczego, ul. Wólczańska 196 posiedzenie Komitetu Wyborczego i zebranie delegatów fabrycznych X okr.

W piątek, o godz. 7 w. w lokalu Komitetu Wyborczego odprawa kierowników obwodów.

W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 7 w. w lokalu Kom. Wybor. masówka przedwyborcza.

W niedzielę, dn. 11 b. m. o godz. 10 r. w lokalu Kom. Wybor. zgromadzenie przedwyborcze. — Przem. tto. Kruczkowski, Zerba i Miłczarek.

OKRĘG XII
Dzisiaj o godz. 10 rano w lokalu dz. „Górzej”, ul. Suwalska 1, masówka przedwyborcza.

W piątek, dn. 9 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu N. S. P. P., ul. Łomżyńska 14, masówka przedwyborcza.

W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 6 wiecz. w lokalu N. S. P. P., ul. Łomżyńska 14, masówka przedwyborcza.

W niedzielę, dn. 11 b. m. o g. 7 wiecz. w lokalu dz. „Górzej”, posiedzenie Okręgowego Komitetu Wyborczego.

Uwaga! Wyborcy gminy Chojny Dzisiaj o godz. 10 r. w lokalu dz. „Chojny” P. P. S., ul. Rzgowska nr. 133 wiec przedwyborczy do rad gromadzkiej. Przem. tow. Szczopa, Szejner i prezes pow. Komitetu Stronnictwa Ludowego ob. Kaczorowski.

Wyrok w procesie o nadużycia w gmin im. Reymonta

W dniu wczorajszym Sąd Okr. w Łodzi ogłosił wyroki w procesie o nadużycia w stowarzyszeniu szkolnym im. Reymonta. Sąd uznając winnymi oskarżonych skazał Edwarda Hoffmanna, po zastosowaniu częściowej amnestii, na 2 i pół roku więzienia, 2000

zł. grzywny i utratę praw na 5 lat. Henryka Ziffera na półtora roku więzienia i utratę praw na przeciąg 2 lat, Adolfa Krampitza na 8 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 5 lat. Ryszard Szraiber został uniewinniony.

Zebrań majstrów tkackich

W dniu dzisiejszym w lokalu Zw. Majstrów Fabrycznych przy ulicy Żeromskiego 74, zwołane zostało ogólne zebranie sekcji tkackiej związku majstrów fabrycznych. Na zebraniu tym omówiono zostaną sprawy organizacyjne i zawodowe.

do czasu rozpoczęcia się sezonu letniego.
Przerwa ta trwać ma od 3 do 4 tygodni nieomal w całym przemyśle.
Sytuacja przedświąteczna robotników przedstawia się w kolorach nie różowych.

Zapowiedź przerwy świątecznej w przemyśle włókienniczym

W związku z niezbyt pomyślnie ukladającą się sytuacją w przemyśle włókienniczym, z racji spadku zapotrzebowania, spowodowanego utrzymaniem się ciepłej pogody, zapowiedziano przerwę w okresie świąt Bożego Narodzenia

szesnastu z udziałem pomocy w akcji rozpowszechnienia najbliższego numeru „Czarno na białym”. Informacje w Klubie Demokratycznym, Kilińskiego 49, tel. 200-88.

Numer samorządowy „Czarno na Białym”

Obecny numer „Czarno na Białym”, który ukazał się w dniu dzisiejszym, poświęcony będzie walce demokracji polskiej o samorząd w największych miastach Polski. Zagadnienia polityczne i samorządowe, związane z plebiscytem, jakim będą wybory grudniowe, znajdują w tym numerze szerokie omówienie. Numer samorządowy „Czarno na białym”, który kolportowany będzie masowo na terenie Łodzi, winien się znaleźć w rękach każdego demokraty. Obywatele, chcący przyczynić się do zwycięstwa demokracji w Łodzi pro

szesnastu z udziałem pomocy w akcji rozpowszechnienia najbliższego numeru „Czarno na białym”. Informacje w Klubie Demokratycznym, Kilińskiego 49, tel. 200-88.

Stanowisko PPS. i klas. Zw. Zaw.

WSZYSTKIE SIŁY NA FRONT WALKI O ZWYCIESTWO LISTY P.P.S. I KLASOWYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Jeżeli chcecie, aby miastem rzdził przedstawiciel klasy pracującej, to musicie pamiętać, że lista PPS i Klasowych Związków Zawodowych musi sama otrzymać zdecydowaną większość, aby umożliwić wywołanie posiedzenia Rady Miejskiej przez endeków i innych naszych wrogów, przeciwników demokracji.

Wynik wyborów i zwycięstwo PPS i Klasowych Związków Zawodowych musi być tak przekonywujące, aby odechciało się komukolwiek lekceważyć naszą opinię, naszą siłę.

Gdy w r. 1936 odniosła zwycięstwo lista PPS i Klasowych Związków Zawodowych, endecy prowokowali awantury, aby dać pretekst Rządowi do rozwiązania Rady Miejskiej, bo woleli komisarza od Socjalistycznego Magistratu Rząd nie zatwierdził również Magistratu Socjalistycznego bez podania jakichkolwiek motywów (!). W tych obecnych wyborach powtórzyli swoją stanowczą wolę. Aby komisarz odszedł i aby miastem rzdził ludzie pracy.

Jak długo istnieje Polska Niepodległa, zawsze PPS sła razem z Klasowymi Związkami Zawodowymi, dumna ze swej tradycji, ze swej działalności, z jasnym i wyraźnym programem. Nigdy nie zmieniliśmy sydu, jak to czynią endecy lub satanty. Bo lud pracujący wie czym była, czym jest i do czego dąży PPS — awantura ludu pracującego.

Idziemy do wyborów razem ze Stronnictwem Demokratycznym i NSPP. Lista nasza jest listą całego demokratycznego i antyfaszystowskiego obozu.

W dzisiejszej rzeczywistości i w dzisiejszych warunkach politycznych, przemianach w wielkie następstwa, wszyscy demokraci i antyfaszysci muszą głosować na LISTĘ PPS i KL. ZW. ZAW. Hasło jedno i naczelné, górować musi nad wszystkim: Nie ma rozbitcia na lewicę, nie ma rozbitcia Obozu Demokratycznego. Wrogiem jest faszyzm!

Wybory te będą sprawdzianem uświadomienia ludu pracującego i wolą do zdecydowanej walki z faszyzmem.

GRAND-KINO GEHENNA
Pocz. 12, 2, 4, 6, 8, 10
na tle najpoczytniejszej powieści autorki „TRĘDOWATEJ”
HELENY MNISZKÓWNY.
W rol. głównych:
Lidia Wsocka, Benita, Ćwiklińska, St. Wysocka, Zacharowicz, Fertner, Woskowski, Samborski